TIESAS SPRIEDUMS (pirmā palāta)

2017. gada 26. janvārī*

Apelācija — Konkurence — Aizliegtas vienošanās — Beļģijas, Vācijas, Francijas, Itālijas, Nīderlandes un Austrijas vannas istabu aprīkojuma tirgi — Lēmums, ar kuru konstatēts LESD 101. panta un Līguma par Eiropas Ekonomikas zonu 53. panta pārkāpums — Cenu saskaņošana un konfidenciālas komercinformācijas apmaiņa — Vienots pārkāpums — Pierādījums — Naudas sodi — Neierobežota kompetence — Saprātīgs termiņš — Samērīgums

Lieta C-642/13 P

par apelācijas sūdzību atbilstoši Eiropas Savienības Tiesas statūtu 56. pantam, ko 2013. gada 29. novembrī iesniedza

Villeroy & Boch Belgium SA , Brisele (Beļģija), ko pārstāv *O. W. Brouwer* un *N. Lorjé*, *advocaten*,

apelācijas sūdzības iesniedzēja,

otra lietas dalībniece –

Eiropas Komisija, ko pārstāv *L. Malferrari* un *F. Ronkes Agerbeek*, pārstāvji, kas norādīja adresi Luksemburgā,

atbildētāja pirmajā instancē.

TIESA (pirmā palāta)

šādā sastāvā: Tiesas priekšsēdētāja vietnieks A. Ticano [*A. Tizzano*], kas pilda pirmās palātas priekšsēdētāja pienākumus, tiesneši M. Bergere [*M. Berger*], E. Levits, S. Rodins [*S. Rodin*] (referents) un F. Biltšens [*F. Biltgen*],

ģenerāladvokāts M. Vatelē [*M. Wathelet*],

sekretārs K. Malaceks [*K. Malacek*], administrators,

ņemot vērā rakstveida procesu un 2015. gada 10. septembra tiesas sēdi,

ņemot vērā pēc ģenerāladvokāta uzklausīšanas pieņemto lēmumu izskatīt lietu bez ģenerāladvokāta secinājumiem,

pasludina šo spriedumu.

* * Tiesvedības valoda – holandiešu.

Spriedums

1 Apelācijas sūdzībā *Villeroy & Boch Belgium SA* (turpmāk tekstā – "*Villeroy & Boch* Beļģija") lūdz atcelt Eiropas Savienības Vispārējās tiesas 2013. gada 16. septembra spriedumu *Villeroy & Boch Austria* u.c./Komisija (T-373/10, T-374/10, T-382/10 un T-402/10, nav publicēts; turpmāk tekstā – "pārsūdzētais spriedums", EU:T:2013:455), ciktāl ar šo spriedumu Vispārējā tiesa ir noraidījusi tās prasību, kurā tika lūgts atcelt Komisijas 2010. gada 23. jūnija Lēmumu C(2010) 4185, galīgā redakcija, par LESD 101. panta un EEZ līguma 53. panta piemērošanas procedūru (Lieta COMP/39092 – Vannas istabu aprīkojums) (turpmāk tekstā – "apstrīdētais lēmums"), ciktāl tas uz to attiecas.

Atbilstošās tiesību normas

Regula (EK) Nr. 1/2003

2 Padomes 2002. gada 16. decembra Regulas (EK) Nr. 1/2003 par to konkurences noteikumu īstenošanu, kas noteikti [LESD 101. un 102. pantā] (OV 2003, L 1, 1. lpp.), 23. panta 2. un 3. punktā ir paredzēts:

"2. Komisija ar lēmumu var uzlikt soda naudas [naudas sodus] uzņēmumiem un uzņēmumu apvienībām, ja tās tīši vai nolaidības dēļ:

a) pārkāpj [LESD 101. vai 102.] pantu [..]

[..]

Attiecībā uz katru uzņēmumu un uzņēmumu apvienību, kas piedalās pārkāpumā, soda nauda [naudas sods] nepārsniedz 10 % no tās kopējā apgrozījuma iepriekšējā uzņēmējdarbības gadā.

[..]

3. Nosakot soda naudas [naudas soda] apmēru, ņem vērā pārkāpuma smagumu un ilgumu."

2006. gada pamatnostādnes

3 Pamatnostādņu naudas soda aprēķināšanai, piemērojot Regulas Nr. 1/2003 23. panta 2. punkta a) apakšpunktu (OV 2006, C 210, 2. lpp.; turpmāk tekstā – "2006. gada pamatnostādnes"), 2. punktā ir norādīts, ka naudas sodu noteikšanai "Komisijai jāņem vērā pārkāpuma smagums un tā ilgums" un "uzliktais naudas sods nedrīkst pārsniegt robežas, kas norādītas Regulas (EK) Nr. 1/2003 23. panta 2. punkta otrajā un trešajā daļā".

4 2006. gada pamatnostādņu 37. punktā ir noteikts:

"Lai gan šīs pamatnostādnes sniedz vispārēju metodiku naudas soda noteikšanai, konkrētie lietas apstākļi vai vajadzība panākt preventīvu iedarbību var attaisnot Komisijas novirzīšanos no šīs metodikas vai no 21. punktā minētajiem ierobežojumiem."

Tiesvedības priekšvēsture un apstrīdētais lēmums

5 Preces, uz kurām attiecās aizliegtā vienošanās, ir vannas istabu aprīkojums, kas ietilpst kādā no trim šādu preču apakšgrupām, proti, sanitārtehnikas izstrādājumi, dušas nodalījumi un to piederumi, kā arī keramikas izstrādājumi (turpmāk tekstā – "trīs preču apakšgrupas").

6 Tiesvedības priekšvēsturi Vispārējā tiesa ir aprakstījusi pārsūdzētā sprieduma 1.–19. punktā, un to var rezumēt šādi.

7 Apstrīdētajā lēmumā Komisija konstatēja LESD 101. panta 1. punkta un 1992. gada 2. maija Līguma par Eiropas Ekonomikas zonu (OV 1994, L 1, 3. lpp.; turpmāk tekstā – "EEZ līgums") 53. panta pārkāpumu vannas istabu aprīkojuma nozarē. Šis pārkāpums, kurā esot piedalījušies 17 uzņēmumi, esot norisinājies dažādos laikposmos no 1992. gada 16. oktobra līdz 2004. gada 9. novembrim un esot izpaudies kā pret konkurenci vērstu nolīgumu vai saskaņotu darbību kopums Beļģijas, Vācijas, Francijas, Itālijas, Nīderlandes un Austrijas teritorijā.

8 Precīzāk, Komisija apstrīdētajā lēmumā norādīja, ka konstatēto pārkāpumu veidojot, pirmkārt, minēto vannas istabu aprīkojuma ražotāju ikgadējo cenu paaugstinājumu un citu tarifikācijas elementu saskaņošana, kas esot notikusi regulārajās nacionālo profesionālo apvienību rīkotajās sanāksmēs, otrkārt, cenu noteikšana vai saskaņošana saistībā ar īpašiem notikumiem, tādiem kā izejvielu cenu paaugstināšana, euro ieviešana, kā arī ceļu nodevu ieviešana, un, treškārt, konfidenciālās komercinformācijas izpaušana un apmaiņa. Komisija turklāt konstatēja, ka cenu noteikšana vannas istabu aprīkojuma nozarē esot notikusi atbilstoši ikgadējam ciklam. Šādi ražotāji esot noteikuši savus cenrāžus, kas parasti esot bijuši spēkā uz gadu un esot bijuši pamats komerciālajām attiecībām ar vairumtirgotājiem.

9 *Villeroy & Boch* Beļģija, kā arī pārējās prasītājas pirmajā instancē – *Villeroy & Boch Austria GmbH* (turpmāk tekstā – "*Villeroy & Boch* Austrija"), *Villeroy & Boch AG* un *Villeroy & Boch SAS* (turpmāk tekstā – "*Villeroy & Boch* Francija") – darbojas vannas istabu aprīkojuma nozarē. *Villeroy & Boch* pieder visas kapitāla daļas *Villeroy & Boch* Austrija, *Villeroy & Boch* Francija, *Villeroy & Boch* Beļģija, *Ucosan BV* un tās meitasuzņēmumos, kā arī *Villeroy & Boch SARL* (turpmāk tekstā – "*Villeroy & Boch* Luksemburga").

10 2004. gada 15. jūlijā *Masco Corp*. un tās meitasuzņēmumi, tostarp *Hansgrohe AG*, kas ražo sanitārtehnikas izstrādājumus, un *Hüppe GmbH*, kas ražo dušas nodalījumus, informēja Komisiju par aizliegto vienošanos vannas istabu aprīkojuma nozarē un lūdza piemērot atbrīvojumu no naudas sodiem atbilstoši Komisijas paziņojumam par atbrīvojumu no sodanaudas [naudas soda] un sodanaudas [naudas soda] samazināšanu karteļu gadījumos (OV 2002, C 45, 3. lpp.; turpmāk tekstā – "2002. gada paziņojums par sadarbību") vai, ja tas netiktu piemērots, samazināt tām uzliekamo naudas sodu apmēru. 2005. gada 2. martā Komisija atbilstoši šā paziņojuma 8. punkta a) apakšpunktam un 15. punktam pieņēma lēmumu par nosacītu atbrīvojumu no naudas sodiem par labu *Masco*.

11 2004. gada 9. un 10. novembrī Komisija veica iepriekš nepaziņotas pārbaudes vairāku sabiedrību un nacionālo profesionālo apvienību, kas darbojas vannas istabu aprīkojuma nozarē, telpās.

12 2004. gada 15. un 19. novembrī *Grohe Beteiligungs GmbH* un tās meitasuzņēmumi, kā arī *American Standard Inc* attiecīgi lūdza piemērot atbrīvojumu no naudas sodiem atbilstoši 2002. gada paziņojumam par sadarbību vai, ja tas netiktu piemērots, samazināt to naudas sodu apmēru.

13 Pēc tam, kad laikposmā no 2005. gada 15. novembra līdz 2006. gada 16. maijam Komisija bija pieprasījusi informāciju no vairākām sabiedrībām un apvienībām, kuras darbojas vannas istabu aprīkojuma nozarē, tai skaitā no prasītājām pirmajā instancē, tā 2007. gada 26. martā pieņēma paziņojumu par iebildumiem, kas tām tika paziņots.

14 2006. gada 17. un 19. janvārī *Roca SARL*, kā arī *Hansa Metallwerke AG* un tās meitasuzņēmumi arī attiecīgi lūdza piemērot atbrīvojumu no naudas soda atbilstoši 2002. gada paziņojumam par sadarbību vai, ja tas netiktu piemērots, samazināt tiem uzlikto naudas sodu apmēru. 2006. gada 20. janvārī *Aloys F. Dornbracht GmbH & Co. KG Armaturenfabrik* iesniedza līdzīgu lūgumu.

15 Pēc uzklausīšanas sēdes, kura notika no 2007. gada 12. novembra līdz 14. novembrim un kurā piedalījās prasītājas pirmajā instancē, un pēc 2009. gada 9. jūlija faktu izklāsta vēstules nosūtīšanas, kurā to uzmanība tika vērsta uz noteiktiem pierādījumiem, uz kuriem Komisija plānoja balstīties, pieņemot galīgo lēmumu, un pēc papildu informācijas pieprasījumiem, kas vēlāk tika nosūtīti minētajām prasītājām, Komisija 2010. gada 23. jūnijā pieņēma apstrīdēto lēmumu. Šajā lēmumā tā pauda nostāju, ka šā sprieduma 8. punktā aprakstītās darbības esot daļa no vispārēja plāna, kura mērķis esot ierobežot konkurenci starp minētā lēmuma adresātiem, un šīm darbībām esot vienota un turpināta pārkāpuma pazīmes, kura piemērošanas jomā ir iekļautas trīs preču apakšgrupas un kurš attiecas uz Beļģijas, Vācijas, Francijas, Itālijas, Nīderlandes un Austrijas teritorijām. Šajā ziņā šī iestāde tostarp ir uzsvērusi, ka minētās darbības esot atbildušas vairākkārtēji novērojamam modelim, kas sešās dalībvalstīs, kurās tika veikta Komisijas izmeklēšana, esot bijis viens un tas pats. Tāpat tā norādīja, ka pastāv nacionālas profesionālas apvienības, kuras attiecas uz visām trim preču apakšgrupām un kuras tā nosauca par "saskaņošanas struktūrām", nacionālas profesionālas apvienības, kuras ietver dalībniekus, kas darbojas ar vismaz divām no šīm trim preču apakšgrupām, un kuras tā nosauca par "daudzpreču apvienībām", kā arī specializētas apvienības, kuras ietver dalībniekus, kas darbojas ar vienu no šīm trim preču apakšgrupām. Visbeidzot tā konstatēja, ka pastāv centrāla uzņēmumu grupa, kura ir piedalījusies aizliegtās vienošanās darbībās dažādās dalībvalstīs un saskaņošanas struktūrās un daudzpreču apvienībās.

16 Komisijas ieskatā, prasītājas pirmajā instancē ir piedalījušās attiecīgajā pārkāpumā kā šādu apvienību biedri, proti, *IndustrieForum Sanitär*, kas no 2001. gada ir aizstājusi *Freundeskreis der deutschen Sanitärindustrie*, *Arbeitskreis Baden und Duschen*, kas no 2003. gada ir aizstājusi *Arbeitskreis Duschabtrennungen* un *Fachverband Sanitär-Keramische Industrie* Vācijā, *Arbeitskreis Sanitärindustrie* Austrijā, *Vitreous China-group* (turpmāk tekstā – "*VCG*") Beļģijā, *Sanitair Fabrikanten Platform* Nīderlandē un *Association française des industries de céramique sanitaire* Francijā. Attiecībā uz Nīderlandē izdarīto pārkāpumu Komisija apstrīdētā lēmuma 1179. apsvērumā būtībā ir konstatējusi, ka uzņēmumiem, kas šajos pārkāpumos ir piedalījušies, par to nevar tikt uzlikts naudas sods noilguma dēļ.

17 Apstrīdētā lēmuma 1. pantā Komisija ir uzskaitījusi uzņēmumus, kuriem tā uzlikusi sodus par LESD 101. panta un Līguma par Eiropas Ekonomikas zonu 53. panta pārkāpumu laikā no 1994. gada 1. janvāra, jo tie bija aizliegtās vienošanās dalībnieki vannas istabu aprīkojuma nozarē Beļģijā, Vācijā, Francijā, Itālijā, Nīderlandē un Austrijā dažādos periodos laikposmā no 1992. gada 16. oktobra līdz 2004. gada 9. novembrim. Runājot par prasītājām pirmajā instancē, Komisija minētā lēmuma 1. panta 1. punktā *Villeroy & Boch* ir uzlikusi naudas sodu par tās dalību minētajā vienotajā pārkāpumā no 1994. gada 28. septembra līdz 2004. gada 9. novembrim un tās meitasuzņēmumiem *Villeroy & Boch* Beļģija, *Villeroy & Boch* Francija un *Villeroy & Boch* Austrija par periodiem no 1994. gada 12. oktobra līdz agrākais 2004. gada 9. novembrim.

18 Apstrīdētā lēmuma 2. panta 8. punktā Komisija ir uzlikusi naudas sodus, pirmkārt, *Villeroy & Boch* EUR 54 436 347 apmērā, otrkārt, solidāri *Villeroy & Boch* un *Villeroy & Boch* Austrija EUR 6 083 604 apmērā, treškārt, solidāri *Villeroy & Boch* un *Villeroy & Boch* Beļģija EUR 2 942 608 apmērā un, ceturtkārt, solidāri *Villeroy & Boch* un *Villeroy & Boch* Francija EUR 8 068 441 apmērā. Tātad kopējais prasītājām pirmajā instancē uzlikto naudas sodu apmērs bija EUR 71 531 000.

19 Lai noteiktu naudas sodu apmēru, Komisija balstījās uz 2006. gada pamatnostādnēm.

Tiesvedība Vispārējā tiesā un pārsūdzētais spriedums

20 Ar prasības pieteikumu, kas Vispārējās tiesas kancelejā iesniegts 2010. gada 9. septembrī, apelācijas sūdzības iesniedzēja cēla prasību lietā T-402/10, lūdzot atcelt apstrīdēto lēmumu, ciktāl tas uz to attiecas, vai pakārtoti – samazināt tai uzliktā naudas soda apmēru.

21 Savu prasījumu lēmuma atcelšanai pamatojumam apelācijas sūdzības iesniedzēja norādīja Vispārējā tiesā, ka Komisija konstatēto pārkāpumu ir kļūdaini kvalificējusi kā vienotu, saliktu un turpinātu pārkāpumu, un pārkārtoti, ka, šādi rīkojoties, tā nav izpildījusi pienākumu norādīt pamatojumu, nenosakot pietiekami precīzi konkrētos tirgus. Apelācijas sūdzības iesniedzēja arī apgalvoja, ka Komisija nav pierādījusi tās līdzdalību pārkāpumā Beļģijā. Visbeidzot tā ir apstrīdējusi tai uzliktā naudas soda solidārumu un apgalvo, ka tā aprēķinā ir pieļauta kļūda tiesību piemērošanā, jo šis naudas sods bija jāsamazina, ņemot vērā administratīvā procesa pārmērīgo ilgumu, un ka naudas sods bija nesamērīgs.

22 Pakārtoti apelācijas sūdzības iesniedzēja prasīja samazināt uzliktā naudas soda apmēru.

23 Ar pārsūdzēto spriedumu Vispārējā tiesa noraidīja visu prasību pilnībā.

Lietas dalībnieku prasījumi

24 Apelācijas sūdzības iesniedzējas prasījumi Tiesai ir šādi:

— pilnībā atcelt pārsūdzēto spriedumu, ciktāl ar šo spriedumu Vispārējā tiesa ir noraidījusi tās prasību;

— pakārtoti daļēji atcelt pārsūdzēto spriedumu;

— vēl pakārtotāk samazināt apelācijas sūdzības iesniedzējai uzlikto naudas sodu;

— vispakārtotāk atcelt pārsūdzēto spriedumu un nodot lietu atpakaļ izskatīšanai Vispārējai tiesai un

— piespriest Komisijai atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.

25 Komisija lūdz Tiesu:

— noraidīt apelācijas sūdzību pilnībā kā daļēji nepieņemamu un daļēji nepamatotu un

— piespriest apelācijas sūdzības iesniedzējai atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.

Par apelāciju

26 Apelācijas sūdzības pamatojumam apelācijas sūdzības iesniedzēja izvirza četrus pamatus. Ar pirmo pamatu tiek apgalvots, ka Vispārējā tiesa ir pieļāvusi kļūdu tiesību piemērošanā, novērtējot pārkāpumu, kas iespējami ir izdarīts Beļģijā. Ar otro pamatu tiek apgalvots, ka Vispārējā tiesa ir pieļāvusi kļūdu tiesību piemērošanā, konstatējot saliktu un turpinātu pārkāpumu. Ar trešo pamatu tiek apgalvots, ka Vispārējā tiesa neesot īstenojusi savu neierobežoto kompetenci, nesamazinot apelācijas sūdzības iesniedzējai uzliktā naudas soda apmēru. Ar ceturto pamatu tiek apgalvots, ka ir pārkāpts samērīguma princips.

Par pirmo pamatu – kļūdu tiesību piemērošanā, novērtējot pierādījumus saistībā ar Beļģijā iespējami izdarīto pārkāpumu

Lietas dalībnieku argumenti

27 Ar pirmo pamatu, kas ir iedalīts četrās daļās, apelācijas sūdzības iesniedzēja apgalvo, ka, pirmkārt, Vispārējā tiesa ir sagrozījusi pierādījumus attiecībā uz Beļģijā iespējami izdarīto pārkāpumu un nav izpildījusi savu pienākumu norādīt pamatojumu. Vispārējās tiesas norādītais pamatojums pārsūdzētā

sprieduma 243. un nākamajos punktos esot faktiski balstīts kļūdainā pieņēmumā, ka pēc 2003. gada 1. janvāra *M. Z.* vēl arvien piederēja pie tās personāla. Patiesībā, kā apelācijas sūdzības iesniedzēja to esot izklāstījusi tiesas sēdē Vispārējā tiesā un kā tiesa to pati šajā tiesas sēdē esot konstatējusi, *M. Z.* kopš šā datuma vairs nesot bijis nekādu organizatorisku vai no darba līguma izrietošu saišu ar to, kas tādējādi izslēdz apelācijas sūdzības iesniedzējas vainošanu jebkādos faktos.

28 Otrkārt, apelācijas sūdzības iesniedzēja pakārtoti apgalvo, ka Vispārējā tiesa nav ievērojusi LESD 101. pantu, uzskatot, ka apelācijas sūdzības iesniedzēja ir piedalījusies pārkāpumā saistībā ar keramikas izstrādājumiem Beļģijā, lai gan tā vairs nedarbojās šajā tirgū kopš 2002. gada beigām, un ka nav ticis pierādīts, ka tās nodoms ir bijis palīdzēt īstenot aizliegtās vienošanās dalībnieku mērķus. Konkrētāk, Vispārējā tiesa neesot norādījusi, ar kādām "darbībām" apelācijas sūdzības iesniedzēja pēc aiziešanas no tirgus būtu varējusi saskaņoties ar pārējiem aizliegtās vienošanās dalībniekiem tirgus ierobežošanai šajā tirgū. Atbilstoši Vispārējās tiesas motivācijai 2013. gada 16. septembra spriedumos *Wabco Europe* u.c./Komisija (T-380/10, EU:T:2013:449, 79. un nākamie punkti), kā arī *Keramag Keramische Werke* u.c./Komisija (T-379/10 un T-381/10, nav publicēts, EU:T:2013:457, 222. un nākamie punkti) apelācijas sūdzības iesniedzēju neesot iespējams vainot trešo personu izdarītos faktos, kas ir norisinājušies pēc tās aiziešanas no tirgus datuma. Katrā ziņā faktu pretrunīgais vērtējums pārsūdzētajā spriedumā un 2013. gada 16. septembra spriedumā *Wabco Europe* u.c./Komisija (T-380/10, EU:T:2013:449) esot vienlīdzīgas attieksmes principa pārkāpums, kas kaitē apelācijas sūdzības iesniedzējai.

29 Trešķārt, attiecībā uz pierādījumu par saskaņoto darbību esamību 2003. gada 28. un 29. aprīļa sanāksmē Vispārējā tiesa esot atzinusi pārsūdzētā sprieduma 271. punktā, ka pierādījumu sniegšana esot aprobežota ar apsvērumu, ka tas, ka nav ticis noteikts vienots procents bonusu piešķiršanai vairumtirgotājiem, "neļauj izslēgt to, ka attiecīgās informācijas apmaiņas rezultātā konkurence tika izkropļota". Tomēr, pat ja būtu bijis jāuzskata, ka šī Vispārējās tiesas tēze ir pamatota, ar to loģiski nepietiek, lai pierādītu pārkāpumu. Esot vai nu pienākuma norādīt pamatojumu LESD 296. panta otrās daļas izpratnē neizpilde, vai Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 48. panta 1. punktā noteiktā *in dubio pro reo* principa pārkāpums.

30 Ceturtkārt, pārsūdzētā sprieduma 272. un 274. punktā esot pieļauta kļūda tiesību piemērošanā, ciktāl visi inkriminētie pārkāpumi Beļģijas vannas istabu keramikas preču tirgū tiek aplūkoti kā vienots, salikts un turpināts pārkāpums.

31 Fakti, ko Komisija konstatējusi, pamatojoties uz *VCG* sanāksmēm, faktiski neļaujot secināt, ka viss konstatētā pārkāpuma laikposms ir jāinterpretē kā vienots pārkāpums. Tieši pretēji, pēc 2003. gada 28. un 29. aprīļa *VCG* sanāksmes esot bijis acīmredzams pārtraukums, kas esot šķērslis tam, lai vienota un turpināta pārkāpuma veidošanai juridiskā ziņā tiktu sapludinātas iepriekšējās un vēlākās sanāksmes.

32 Komisijas ieskatā, pirmais pamats ir jānoraida.

Tiesas vērtējums

33 Attiecībā, pirmkārt, uz apelācijas pirmā pamata pirmo daļu par pienākuma norādīt pamatojumu neizpildi un pierādījumu sagrozīšanu, ciktāl Vispārējā tiesa neesot ņēmusi vērā apelācijas sūdzības iesniedzējas apgalvojumu, ka no 2003. gada 1. janvāra *M. Z.* vairs nebija nekādu saišu ar to, ir jānorāda, ka rakstveida procesā Vispārējā tiesā apelācijas sūdzības iesniedzēja, lai apstrīdētu savu dalību aizliegtās vienošanās darbībās Beļģijā no šā datuma, ir tikai norādījusi, ka *Villeroy & Boch* Luksemburga "2002. gadā beigās bija pārņēmusi Beļģijas sabiedrības keramikas uzņēmumu". Tā tikai mutvārdu procesā Vispārējā tiesā apelācijas sūdzības iesniedzēja pirmo reizi skaidri apgalvoja, ka viņu

nevar vainot pretkonkurences rīcībā Beļģijas keramikas preču tirgū kopš 2003. gada 1. janvāra, jo persona, kas piedalījās aizliegtās vienošanās sanāksmēs, proti, *M. Z.*, kopš šā datuma vairs nebija tās, bet gan *Villeroy & Boch* Luksemburga darbinieks.

34 Taču saskaņā ar Vispārējās tiesas Reglamenta 48. panta 2. punktu tiesvedības laikā jaunu pamatu izvirzīšana nav atļauta, ja vien tie nav pamatoti ar tādiem tiesību vai faktiskiem apstākļiem, kas tika atklāti tiesvedības laikā. Tādēļ apelācijas sūdzības iesniedzējas norādītais arguments tiesas sēdē Vispārējā tiesā bija acīmredzami nepieņemams, jo attiecās uz jaunu pamatu, kas balstīts faktā, kuru apelācijas sūdzības iesniedzēja norādīja pirmā un kas netika atklāts tiesvedības laikā.

35 Protams, Vispārējā tiesa skaidri nelēma par šā argumenta pieņemamību vai pamatotību. Tomēr atbilstoši Tiesas judikatūrai Vispārējai tiesai nevar prasīt, lai tā katru reizi, kad kāds lietas dalībnieks tiesvedības gaitā norāda jaunu pamatu, kas acīmredzami neatbilst tās reglamenta 48. panta 2. punkta prasībām, vai nu paskaidro spriedumā iemeslus, kuru dēļ šis pamats nav pieņemams, vai to izskata pēc būtības (it īpaši skat. spriedumu, 2014. gada 20. marts, *Rousse Industry*/Komisija, C-271/13 P, nav publicēts, EU:C:2014:175, 22. punkts un tajā minētā judikatūra).

36 No tā izriet, ka Vispārējā tiesa nav neizpildījusi pienākumu norādīt pamatojumu, pārsūdzētā sprieduma 248. punktā apstiprinot, neņemdama vērā apelācijas sūdzības iesniedzējas novēloto apgalvojumu, ka kopš 2003. gada 1. janvāra *M. Z.* vairs nebija tās darbinieks, un nepaskaidrodama, kādēļ šis apgalvojums ir acīmredzami nepieņemams, ka *M. Z.* dalība aizliegtās vienošanās sanāksmēs "pierāda, ka *Villeroy & Boch* Beļģija turpināja aktīvi piedalīties pārkāpumā savās interesēs, kā arī tā uzņēmuma interesēs konkurences tiesību izpratnē, pie kuras tā piederēja".

37 Tātad pirmā pamata pirmā daļa ir nepamatota.

38 Attiecībā, otrkārt, uz šā pamata otro daļu par LESD 101. panta pārkāpumu ir jāuzsver, ka apelācijas sūdzības iesniedzēja neapstrīd Vispārējās tiesas konstatējumu, ka *VCG* sanāksmēm pirms 2003. gada 1. janvāra bija prettiesisks raksturs, bet uzskata, ka Vispārējā tiesa ir kļūdaini atzinusi, ka apelācijas sūdzības iesniedzēja ir piedalījusies pārkāpumā, lai arī tā vairs nebija aktīva Beļģijas keramikas preču tirgū kopš 2002. gada beigām.

39 Atbilstoši pastāvīgajai Tiesas judikatūrai nevar tikt uzskatīts, ka LESD 101. panta 1. punkts attiecas vai nu tikai uz uzņēmumiem, kuri darbojas tirgū, ko ir skāruši konkurences ierobežojumi, vai minētā tirgus augšupējos, lejupējos vai blakus tirgos, vai arī uz uzņēmumiem, kuri ir ierobežojoši savu rīcības autonomiju attiecīgajā tirgū atbilstoši nolīgumam vai saskaņotai darbībai. Proti, no iedibinātas Tiesas judikatūras izriet, ka LESD 101. panta 1. punkta formulējums vispārīgi attiecas uz visiem nolīgumiem un visām saskaņotām darbībām, kas vai nu horizontālās, vai vertikālās attiecībās izkropļo konkurenci iekšējā tirgū, neatkarīgi no tirgus, kurā dalībnieki darbojas, un no tā, ka tikai uz viena no šiem dalībniekiem komerciālo rīcību ir attiecināmi konkrēto vienošanos noteikumi (skat. šajā ziņā spriedumu, 2015. gada 22. oktobris, *AC-Treuhand*/Komisija, C-194/14 P, EU:C:2015:717, 34. un 35. punkts, kā arī tajā minētā judikatūra).

40 No tā izriet, ka pārsūdzētā sprieduma 242. punktā Vispārējā tiesa ir pamatoti nospriedusi, ka uzņēmums var pārkāpt LESD 101. panta 1. punktā paredzēto aizliegumu, ja tā rīcības, kas ir saskaņota ar citu uzņēmumu rīcību, mērķis ir ierobežot konkurenci attiecīgajā konkrētajā tirgū, un tam pašam nav obligāti jādarbojas minētajā konkrētajā tirgū.

41 Šajā ziņā ir jāprecizē, ka, pirmkārt, pretēji tam, ko apgalvo apelācijas sūdzības iesniedzēja, Vispārējā tiesa pierādīja, ka tā ir aktīvi piedalījusies pārmestajā pārkāpumā. Tādējādi pārsūdzētā sprieduma 244. un 248. punktā tā ir uzsvērusi, ka *M. Z.* nepārtraukta piedalīšanās apelācijas sūdzības iesniedzējas vārdā *VCG* sanāksmēs – kuru prettiesisko raksturu tā neapstrīd – pirms 2003. gada 1. janvāra, proti, tajā skaitā arī pēc tam, kad apelācijas sūdzības iesniedzēja bija beigusi darboties keramikas preču tirgū,

pierāda tās aktīvu dalību pārkāpumā. Otrkārt, pretēji tam, ko norāda apelācijas sūdzības iesniedzēja, dažādā šā pārkāpuma dalībniecēm pārmestā rīcība, kurā tā pati piedalījās, tika detalizēti izklāstīta pārsūdzētā sprieduma 255.–277. punktā.

42 No iepriekš izklāstītā izriet, ka ir jānoraida apelācijas sūdzības iesniedzējas arguments par to, ka tā no 2002. gada beigām bija izbeigusi jebkādu darbību keramikas preču jomā.

43 Šis secinājums nav apšaubāms tā risinājuma gaismā, kas rasts 2013. gada 16. septembra spriedumā *Wabco Europe* u.c./Komisija (T-380/10, EU:T:2013:449, 84. punkts) un 2013. gada 16. septembra spriedumā *Keramag Keramische Werke* u.c./Komisija (T-379/10 un T-381/10, nav publicēts, EU:T:2013:457, 220. un nākamies punkti). Proti, saskaņā ar Tiesas pastāvīgo judikatūru Vispārējās tiesas pienākums pamatot savus spriedumus principā nevar sniegties tiktāl, ka tai ir jāpamato savs rastais risinājums vienā lietā attiecībā uz tās citā lietā rasto risinājumu, lai arī tas attiektos uz to pašu lēmumu (skat. spriedumu, 2013. gada 11. jūlijs, *Team Relocations* u.c./Komisija, C-444/11 P, nav publicēts, EU:C:2013:464, 66. punkts, kā arī tajā minētā judikatūra).

44 No tā izriet, ka pirmā pamata otrā daļa nav pamatota.

45 Visbeidzot, treškārt, attiecībā uz apelācijas sūdzības iesniedzējas argumentiem, kas norādīti šā pamata trešajā un ceturtajā daļā, ir jānorāda, ka ar tiem apelācijas sūdzības iesniedzēja apgalvojumu par Vispārējās tiesas pieļautajām kļūdām tiesību piemērošanā aizsegā būtībā vēlas apstrīdēt tās veikto pierādījumu vērtējumu. Taču Vispārējās tiesas vērtējums par faktiska apstākļa pierādījuma spēku principā nevar tikt pakļauts Tiesas pārbaudei apelācijas tiesvedībā. Proti, kā izriet no LESD 256. panta un Eiropas Savienības Tiesas statūtu 58. panta pirmās daļas, apelācijas sūdzību var iesniegt tikai par tiesību jautājumiem. Tādējādi tikai Vispārējās tiesas kompetencē ir konstatēt un vērtēt atbilstošos faktus, kā arī novērtēt pierādījumus, izņemot šo faktu un šo pierādījumu sagrozīšanas gadījumu (šajā ziņā skat. spriedumu, 2003. gada 2. oktobris, *AC-Treuhand*/Komisija, C-182/99 P, EU:C:2003:526, 43. punkts un tajā minētā judikatūra).

46 Minētie argumenti līdz ar to ir jānoraida kā nepieņemami.

47 Ņemot vērā iepriekš minētos apsvērumus, pirmais pamats ir jānoraida kā daļēji nepieņemams un daļēji nepamatots.

Par otro pamatu – vienota, salikta un turpināta pārkāpuma esamību

Lietas dalībnieku argumenti

48 Ar otro pamatu apelācijas sūdzības iesniedzēja apgalvo, ka pārsūdzētajā spriedumā ir pārkāpts LESD 101. pants un EEZ līguma 53. pants, jo šajā lietā Vispārējā tiesa ir kļūdaini konstatējusi vienotu, saliktu un turpinātu pārkāpumu.

49 Šajā ziņā apelācijas sūdzības iesniedzēja apgalvo, pirmkārt, ka vienota, salikta un turpināta pārkāpuma juridiskais jēdziens ir nesaderīgs ar LESD 101. pantu un EEZ līguma 53. pantu un tādēļ nevar tikt piemērots. Proti, šim jēdzienam neesot nekāda juridiska pamata Savienības tiesībās. Turklāt, izmantojot vienota, salikta un turpināta pārkāpuma jēdzienu, Komisija esot mākslīgi pārgrupējusi dažādus neatkarīgus tirgus, lai secinātu, ka ir izdarīts vienots vispārējs pārkāpums, tādējādi izvairoties no iespējami atsevišķu pārkāpumu noilguma. Papildus tam apelācijas sūdzības iesniedzēja apgalvo, ka pārsūdzētais spriedums ir nepietiekami pamatots, ciktāl Vispārējā tiesa nav atbildējusi uz tās argumentiem par šo jautājumu.

50 Otrkārt, apelācijas sūdzības iesniedzēja apgalvo, ka, konstatējot vienotu pārkāpumu, it īpaši Itālijas teritorijā šajā lietā, pārsūdzētajā spriedumā ir pārkāpti lietas taisnīgas izskatīšanas principi. Proti, tā kā Vispārējā tiesa ir uzskatījusi, ka apelācijas sūdzības iesniedzēja var tikt vainota pārkāpumā, kurā tā nav piedalījusies, bet kas ietilpst vienotā pārkāpumā, kurā tā ir piedalījusies, lai apstrīdētu savu dalību šajā vienotajā pārkāpumā, apelācijas sūdzības iesniedzēja nevarot lietderīgi norādīt uz faktu, ka nav piedalījusies pirmajā pārkāpumā un tādējādi tai esot liegts efektīvs aizstāvības līdzeklis. Tā esot varējusi apstrīdēt vienīgi to, ka ir zinājusi par attiecīgo pārkāpumu.

51 Treškārt, apelācijas sūdzības iesniedzēja pakārtoti uzskata, ka vienota pārkāpuma atzīšanas nosacījumi šajā lietā nav izpildīti, jo Komisija nav noteikusi konkrēto tirgu un nav pierādīta papildinošas saiknes esamība starp dažādajām pārmestajām rīcībām.

52 Ceturtkārt, apelācijas sūdzības iesniedzēja uzskata, ka katrā gadījumā, tā kā apstrīdētais lēmums attiecībā uz noteiktām dalībvalstīm ir daļēji ticis atcelts ar 2013. gada 16. septembra spriedumu *Wabco Europe* u.c./Komisija (T-380/10, EU:T:2013:449), 2013. gada 16. septembra spriedumu *Keramag Keramische Werke* u.c./Komisija (T-379/10 un T-381/10, nav publicēts, EU:T:2013:457), kā arī 2013. gada 16. septembra spriedumu *Duravit* u.c./Komisija (T-364/10, nav publicēts, EU:T:2013:477) un tā kā noteikti uzņēmumi varēja arī nezināt par visu pārkāpumu, nevarēja būt tāds vispārējs pārkāpums, kāds ir definēts šajā lēmumā.

53 Komisijas ieskatā, otrais pamats ir jānoraida.

Tiesas vērtējums

54 Atbilstoši pastāvīgajai judikatūrai LESD 101. panta 1. punkta pārkāpums var izrietēt ne tikai no atsevišķas darbības, bet arī no virknes darbību vai turpinātas rīcības, pat ja viens vai vairāki šīs darbību virknes vai turpinātās rīcības elementi paši, aplūkojot atsevišķi, arī var būt minētās normas pārkāpums. Tā, ja dažādas darbības ietilpst "kopējā plānā", to identiskā mērķa dēļ izkropļojot konkurenci iekšējā tirgū, Komisijai ir tiesības noteikt atbildību par šīm darbībām atkarībā no dalības attiecīgajā pārkāpumā kopumā (šajā ziņā skat. spriedumu, 2015. gada 24. jūnijs, *Fresh Del Monte Produce* /Komisija un Komisija/*Fresh Del Monte Produce*, C-293/13 P un C-294/13 P, EU:C:2015:416, 156. punkts, kā arī tajā minētā judikatūra).

55 Uzņēmums, kas šādā vienotā un saliktā pārkāpumā ir piedalījies ar tādu savu rīcību, uz kuru attiecas tādi LESD 101. panta 1. punkta jēdzieni kā nolīgums vai saskaņotas darbības ar mērķi, kas ir vērsts pret konkurenci, un kura ir vērsta uz pārkāpuma īstenošanu kopumā, var būt atbildīgs arī par citu uzņēmumu šī paša pārkāpuma ietvaros veiktu rīcību par visu laikposmu, kad tas minētajā pārkāpumā ir piedalījies. Tā tas ir gadījumā, ja tiek pierādīts, ka minētais uzņēmums ir centies ar savu rīcību veicināt kopīgo mērķu, uz kuriem tiecās visi dalībnieki, sasniegšanu un ka tas zināja par pārkāpjošo rīcību, ko bija iecerējuši vai īstenojuši citi uzņēmumi, lai sasniegtu tos pašus mērķus, vai ka tas varēja saprātīgi paredzēt šādu rīcību un ka tas bija gatavs uzņemties risku (šajā ziņā skat. spriedumu, 2015. gada 24. jūnijs, *Fresh Del Monte Produce*/Komisija un Komisija/*Fresh Del Monte Produce*, C-293/13 P un C-294/13 P, EU:C:2015:416, 157. punkts, kā arī tajā minētā judikatūra).

56 Tādējādi uzņēmums var būt tieši piedalījies visā pret konkurenci vērstajā rīcībā, kura veido vienotu un turpinātu pārkāpumu, un šādā gadījumā Komisijai ir tiesības to saukt pie atbildības par visu šo rīcību un līdz ar to – par minēto pārkāpumu kopumā. Uzņēmums var arī būt tieši piedalījies tikai vienotu un turpinātu pārkāpumu veidojošās pret konkurenci vērstās rīcības daļā, bet tas var būt zinājis par visu pārējo pārkāpjošo rīcību, ko iecerējuši vai īstenojuši pārējie aizliegtās vienošanās dalībnieki to pašu mērķu labā, vai arī tas ir varējis to saprātīgi paredzēt un ir bijis gatavs uzņemties risku. Šādā gadījumā Komisijai arī ir tiesības noteikt šim uzņēmumam atbildību par visu pret konkurenci vērsto

rīcību, kas veido šo pārkāpumu, un tādējādi – par šo pārkāpumu kopumā (skat. spriedumu, 2015. gada 24. jūnijs, *Fresh Del Monte Produce*/Komisija un Komisija/*Fresh Del Monte Produce*, C-293/13 P un C-294/13 P, EU:C:2015:416, 158. punkts, kā arī tajā minētā judikatūra).

57 Turklāt, lai dažādas darbības kvalificētu kā vienotu un turpinātu pārkāpumu, nav jāpārbauda, vai tās veido papildinošu saikni tādā nozīmē, ka katra no tām ir vērsta pret vienu vai vairākām normālas konkurences sekām un mijiedarbojoties veicina visu to pret konkurenci vērsto seku īstenošanu, kuras vēlējās pārkāpuma izdarītāji vispārējā plāna ietvaros, kam ir vienots mērķis. Savukārt nosacījums par vienota mērķa jēdzienu nozīmē, ka ir jāpārbauda, vai nav apstākļu, kas raksturo dažādo rīcību, kura veido pārkāpumu, un kas var liecināt, ka rīcībai, ko faktiski ir īstenojuši citi dalību ņēmušie uzņēmumi nav tā paša pret konkurenci vērstā mērķa vai seku un tādēļ šī rīcība neietilpst "kopējā plānā" tās identiskā mērķa dēļ, kas izkropļo konkurenci iekšējā tirgū (šajā ziņā skat. spriedumu, 2013. gada 19. decembris, *Siemens* u.c./Komisija, C-239/11 P, C-489/11 P un C-498/11 P, nav publicēts, EU:C:2013:866, 247. un 248. punkts).

58 Turklāt no Tiesas judikatūras nevar tikt secināts, ka LESD 101. panta 1. punkts attiecas vai nu tikai uz uzņēmumiem, kuri darbojas tirgū, ko ir skāruši konkurences ierobežojumi, vai minētā tirgus augšupējos, lejupējos vai blakus tirgos, vai arī uz uzņēmumiem, kuri ir ierobežojoši savu rīcības autonomiju attiecīgajā tirgū atbilstoši nolīgumam vai saskaņotai darbībai. Proti, no iedibinātas Tiesas judikatūras, kas ir minēta šā sprieduma 39. punktā, izriet, ka LESD 101. panta 1. punkta formulējums vispārīgi attiecas uz visiem nolīgumiem un visām saskaņotām darbībām, kas vai nu horizontālās, vai vertikālās attiecībās izkropļo konkurenci iekšējā tirgū, neatkarīgi no tirgus, kurā dalībnieki darbojas, un no tā, ka tikai uz viena no šiem dalībniekiem komerciālo rīcību ir attiecināmi konkrēto vienošanos noteikumi (skat. šajā ziņā spriedumu, 2015. gada 22. oktobris, *AC-Treuhand*/Komisija, C-194/14 P, EU:C:2015:717, 34. un 35. punkts, kā arī tajā minētā judikatūra).

59 Ņemot vērā šo judikatūru, pirmkārt, ir jānoraida apelācijas sūdzības iesniedzējas argumenti, ka vienota, salikta un turpināta pārkāpuma juridiskais jēdziens esot nesaderīgs ar LESD 101. pantu un EEZ līguma 53. pantu un pārkāpjot lietas taisnīgas izskatīšanas principu, neaplūkojot šā pēdējā argumenta pieņemamību.

60 Otrkārt, ir jākonstatē, ka pretēji apelācijas sūdzības iesniedzējas apgalvotajam Vispārējā tiesa, atgādinot par šo judikatūru pārsūdzētā sprieduma 32.–34., 41., 42. un 46.–48. punktā, šo spriedumu ir juridiski pietiekami pamatojusi.

61 Treškārt, runājot par apelācijas sūdzības iesniedzējas argumentu, ka šajā lietā neesot izpildīti vienota pārkāpuma atzīšanas nosacījumi, jo Komisija neesot noteikusi konkrēto tirgu, ir jākonstatē – kā Vispārējā tiesa ir pamatoti norādījusi pārsūdzētā sprieduma 54. punktā un ko atzīst apelācijas sūdzības iesniedzēja –, ka apstāklis, ka preču tirgi un ģeogrāfiskie tirgi, uz kuriem attiecas pārkāpums, ir atšķirīgi, nekādā ziņā neliedz konstatēt vienotu pārkāpumu. Tādēļ šis arguments katrā ziņā ir neefektīvs.

62 Ceturtkārt, Vispārējā tiesa pārsūdzētā sprieduma 63.–71. punktā nav pieļāvusi kļūdu tiesību piemērošanā, uzskatot, ka Komisija šajā lietā varēja secināt vienota mērķa esamību, lai pierādītu vienota pārkāpuma izdarīšanu. Proti, pamatojoties uz pārsūdzētā sprieduma 66., 69. un 71. punktā konstatētajiem faktiem, tā ir juridiski pietiekami pierādījusi, ka dažādajām pārmestajām rīcībām bija viens un tas pats mērķis, proti, saskaņot visu vannas istabu aprīkojuma ražotāju rīcību attiecībā pret vairumtirgotājiem. Šajā ziņā ir jāuzsver, ka pretēji apelācijas sūdzības iesniedzējas apgalvotajam kopējā mērķa jēdziens – kā izriet no minētā 66., 69. un 71. punkta – nav ticis noteikts, vispārīgi atsaucoties uz konkurences izkropļojumu pārkāpuma skartajos tirgos, bet gan atsaucoties uz dažādiem objektīviem apstākļiem, piemēram, vairumtirgotāju centrālo lomu izplatīšanas ķēdē, šīs ķēdes iezīmēm, saskaņošanas struktūru un daudzpreču apvienību pastāvēšanu, koluzīvo vienošanos īstenošanas līdzību un attiecīgo darbību pārklāšanos materiālajā, ģeogrāfiskajā un laika ziņā.

63 Tā kā šajos apstākļos, nepastāvot vajadzībai pierādīt papildinošas saiknes esamību starp pārmestajām darbībām, vienotā un turpinātā pārkāpumā var tikt vainoti nekonkurējoši uzņēmumi un tam nav vajadzīga sistemātiska konkrēto tirgu noteikšana, ņemot vērā, ka apelācijas sūdzības iesniedzēja ir, pirmkārt, atbildīga par savu tiešo līdzdalību pārmestajā pārkāpumā un, otrkārt, atbildīga par savu netiešo līdzdalību šajā pārkāpumā, ciktāl tā zināja par visu citu pārkāpjošo rīcību, ko citi attiecīgās aizliegtās vienošanās dalībnieki plānoja vai īstenoja, lai sasniegtu tos pašus mērķus, vai par to, ka tā varēja saprātīgi to paredzēt un bija gatava uzņemties risku, Vispārējai tiesai nevar tikt pārmests, ka tā ir uzskatījusi, ka Komisija nav pieļāvusi kļūdu, secinot šajā lietā vienota un turpināta pārkāpuma esamību.

64 Visbeidzot, runājot par argumentāciju, kura ir saistīta ar daļējo atcelšanu, kas ir noteikta Vispārējās tiesas spriedumos, kuri skar to pašu pārkāpumu, kas ir šīs lietas priekšmets, ir jāatgādina, ka pierādījumu novērtēšana attiecībā uz dažādajiem valstu tirgiem ir Vispārējās tiesas ekskluzīvajā kompetencē. Ciktāl šīs argumentācijas mērķis ir apšaubīt vienota, salikta un turpināta pārkāpuma esamību, ir jāuzsver, ka fakts, ka Vispārējā tiesa ir daļēji atcēlusi apstrīdēto lēmumu, ciktāl tas skar pierādījumu par noteiktu attiecīgo uzņēmumu līdzdalību pārkāpumā noteiktos ģeogrāfiskajos tirgos attiecīgajos laikposmos, nav pietiekams, lai apšaubītu Vispārējās tiesas konstatējumu, ka pastāv kopējs plāns, kurš attiecas uz trim preču apakšgrupām un uz sešām attiecīgajām dalībvalstīm un kuram ir identisks mērķis, kas izkropļo konkurenci. Attiecīgā gadījumā šādas daļējas atcelšanas rezultātā var vienīgi tikt samazināts naudas sods, kas uzlikts katram no attiecīgajiem uzņēmumiem, ciktāl attiecīgie ģeogrāfiskie tirgi ir tikuši ņemti vērā uzliktā naudas soda aprēķinā.

65 Līdz ar to otrais pamats ir jānoraida kā daļēji neefektīvs un daļēji nepamatots.

Par trešo un ceturto pamatu – atbilstoši neierobežotajai kompetencei veicamo pārbaudi un naudas soda samērīgumu

Lietas dalībnieku argumenti

66 Ar trešo pamatu apelācijas sūdzības iesniedzēja norāda, ka tiesiskās noteiktības iemeslu dēļ un lai nodrošinātu tiesības uz lietas taisnīgu izskatīšanu, Vispārējai tiesai un Tiesai ir visās lietās, kas tām iesniegtas izskatīšanai par Komisijas noteiktu naudas sodu vai kavējuma naudu, efektīvi jāīsteno neierobežota kompetence, kura tām ir piešķirta ar Regulas Nr. 1/2003 31. pantu, it īpaši tādā kontekstā, kad neviena tiesību norma neparedz sodu saskaņošanu un kad no 1998. līdz 2006. gadam Komisija ir piemērojusi trīs atšķirīgas naudas sodu aprēķina metodes.

67 Pārsūdzētajā spriedumā Vispārējā tiesa pretēji apelācijas sūdzības iesniedzējas prasījumiem esot veikusi tikai tiesiskuma pārbaudi attiecībā uz naudas soda apmēru.

68 Turklāt apelācijas sūdzības iesniedzēja uzskata, ka šajā gadījumā Vispārējai tiesai esot bijis jāsamazina naudas soda apmērs, ņemot vērā pārkāpuma smagumu, kurš skar tikai ierobežotu dalībvalstu skaitu. Komisija par šo pārkāpumu ir uzlikusi sodu, kas ir nesamērīgs un stingrāks nekā par šāda paša veida pārkāpumu, kurš skāra visu Eiropas Ekonomikas zonas teritoriju, uzliktais sods.

69 Turklāt apelācijas sūdzības iesniedzēja kritiski vērtē faktu, ka tai nav ticis piemērots naudas soda apmēra samazinājums ļoti ilgā administratīvā procesa dēļ, kas norisinājās gandrīz sešus gadus.

70 Ar ceturto pamatu prasītāja apgalvo, ka pārsūdzētajā spriedumā ir pārkāpts samērīguma princips, no kura izriet, ka sodam ir jāatspoguļo pārkāpuma smagums. Šajā ziņā apelācijas sūdzības iesniedzēja norāda, ka, lai noteiktu šo smagumu, Vispārējai tiesai ir jāņem vērā attiecīgā pārkāpuma sekas tirgū, kā arī attiecīgajos tirgos īstenotais apgrozījums, ko tā nav izdarījusi.

71 Vispārējai tiesai esot bijis arī jāpārliecinās, ka apstrīdētajā lēmumā uzlikto naudas sodu apmērs ir absolūti samērīgs, kas tā neesot, ja uzliktais naudas sods ir EUR 2,94 miljoni par apgrozījumu no pārkāpuma, kas ir aptuveni EUR 5,2 miljoni.

72 Tādēļ apelācijas sūdzības iesniedzēja lūdz Tiesai labot šo Vispārējās tiesas prettiesisko bezdarbību un pašai samazināt uzliktā naudas soda apmēru.

73 Komisija lūdz noraidīt trešo un ceturto pamatu.

Tiesas vērtējums

74 Atbilstoši pastāvīgajai judikatūrai LESD 263. pantā noteiktā tiesiskuma pārbaude nozīmē, ka Savienības tiesa veic apstrīdētā lēmuma pārbaudi gan saistībā ar faktiskajiem, gan tiesiskajiem apstākļiem, ņemot vērā prasītāja izvirzītos argumentus, un ka tā ir tiesīga novērtēt pierādījumus, atcelt minēto lēmumu un grozīt naudas sodu apmēru (skat. spriedumu, 2014. gada 10. jūlijs, *Telefónica* un *Telefónica de España*/Komisija, C-295/12 P, EU:C:2014:2062, 53. punkts, kā arī tajā minētā judikatūra).

75 Tiesiskuma pārbaudi papildina neierobežota kompetence, kas Savienības tiesai ir atzīta Regulas Nr. 1/2003 31. pantā saskaņā ar LESD 261. pantu. Šī kompetence pilnvaro tiesu papildus vienkāršai sankciju tiesiskuma pārbaudei aizstāt Komisijas vērtējumu ar savu vērtējumu un līdz ar to atcelt, samazināt vai palielināt uzlikto naudas sodu vai noteikto kavējuma naudu (skat. spriedumu, 2011. gada 8. decembris, *Chalkor*/Komisija, C-386/10 P, EU:C:2011:815, 63. punkts un tajā minētā judikatūra).

76 Lai izpildītu prasības par atbilstoši neierobežotajai kompetencei veicamo pārbaudi Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 47. panta izpratnē saistībā ar naudas sodu, Savienības tiesai ir pienākums, īstenojot LESD 261. un 263. pantā paredzētās pilnvaras, pārbaudīt visus iebildumus attiecībā uz tiesību jautājumiem vai faktiem, kuri vērsti uz to, lai pierādītu, ka naudas soda apmērs neatbilst pārkāpuma smagumam un ilgumam (skat. spriedumu, 2014. gada 18. decembris, Komisija/*Parker Hannifin Manufacturing* un *Parker-Hannifin*, C-434/13 P, EU:C:2014:2456, 75. punkts, kā arī tajā minētā judikatūra).

77 Taču šīs neierobežotās kompetences īstenošana tomēr nav pielīdzināma pārbaudei pēc savas ierosmes un notiek uz sacīkstes principu balstītā tiesvedībā. Līdz ar to prasītājs principā ir tas, kuram ir jāizvirza pamati pret apstrīdēto lēmumu un jāiesniedz pierādījumi, lai pamatotu šos pamatus (skat. spriedumu, 2014. gada 18. decembris, Komisija/*Parker Hannifin Manufacturing* un *Parker-Hannifin*, C-434/13 P, EU:C:2014:2456, 76. punkts, kā arī tajā minētā judikatūra).

78 Šajā ziņā ir jāuzsver, ka, pēc savas ierosmes neveicot visu apstrīdētā lēmuma pārbaudi, netiek pārkāpts efektīvas tiesību aizsardzības tiesā princips. Proti, šī principa ievērošanai nav nepieciešams, lai Vispārējā tiesa – kurai, protams, ir jāatbild uz izvirzītajiem pamatiem un jāveic faktisko un tiesisko apstākļu pārbaude – pēc savas ierosmes no jauna veiktu lietas pilnīgu izmeklēšanu (skat. spriedumu, 2011. gada 8. decembris, *Chalkor*/Komisija, C-386/10 P, EU:C:2011:815, 66. punkts).

79 Turklāt atbilstoši Tiesas pastāvīgajai judikatūrai ir jāatgādina, ka vienīgi Vispārējai tiesai ir kompetence pārbaudīt veidu, kādā Komisija katrā konkrētajā gadījumā ir novērtējusi prettiesiskās rīcības smagumu. Apelācijas tiesvedībā Tiesas veiktās pārbaudes priekšmets ir, pirmkārt, izvērtēt, cik lielā mērā Vispārējā tiesa juridiski pareizi ir ņēmusi vērā visus būtiskos apstākļus, lai novērtētu konkrētās rīcības smagumu saskaņā ar LESD 101. pantu un Regulas Nr. 1/2003 23. pantu, un, otrkārt, izvērtēt, vai Vispārējā tiesa no juridiskā viedokļa pietiekami ir atbildējusi uz visiem argumentiem, kas ir izvirzīti lūguma par naudas soda apmēra samazināšanu pamatojumam. Savienības konkurences tiesību pārkāpumu smagums ir jāpierāda, ņemot vērā lielu skaitu apstākļu, piemēram, it īpaši naudas sodu preventīvo raksturu, lietas īpašos apstākļus un tās kontekstu, tai skaitā katra uzņēmuma rīcību, lomu, kas katram no tiem ir bijusi aizliegtās vienošanās izveidē, peļņu, ko tie ir varējuši no tās gūt, to lielumu un

attiecīgo preču vērtību, kā arī risku, ko šā veida pārkāpumi rada Savienības mērķiem (šajā ziņā skat. spriedumu, 2013. gada 11. jūlijs, *Team Relocations* u.c./Komisija, C-444/11 P, nav publicēts, EU:C:2013:464, 95., 99. un 100. punkts).

80 Turklāt Tiesai, apelācijas tiesvedībā lemjot par tiesību jautājumiem, nav taisnīguma apsvērumu dēļ ar savu novērtējumu jāaizstāj Vispārējās tiesas vērtējums, kuru tā, īstenojot savu neierobežoto kompetenci, ir veikusi, lemjot par naudas sodu apmēru, kas uzņēmumiem uzlikti par Savienības tiesību pārkāpumu. Tikai tad, ja Tiesa uzskatītu, ka sankcijas līmenis ir ne vien neatbilstošs, bet arī tādā mērā pārmērīgs, ka tas ir nesamērīgs, tai šajā ziņā būtu jākonstatē kļūda tiesību piemērošanā, ko Vispārējā tiesa ir pieļāvusi neatbilstoša naudas soda apmēra dēļ (it īpaši skat. spriedumu, 2013. gada 30. maijs, *Quinn Barlo* u.c./Komisija, C-70/12 P, nav publicēts, EU:C:2013:351, 57. punkts, kā arī tajā minētā judikatūra).

81 Trešais un ceturtais pamats ir jāizvērtē, ņemot vērā šo judikatūru.

82 Proti, no šīs judikatūras skaidri izriet, ka, pirmkārt, atbilstoši neierobežotajai kompetencei veiktā pārbaude attiecas tikai uz piemēroto sankciju, nevis uz apstrīdēto lēmumu kopumā un, otrkārt, nedz neierobežotā kompetence, nedz tiesiskuma pārbaude nav ekvivalenta pārbaudei pēc savas ierosmes un tādējādi tās nenozīmē, ka Vispārējai tiesai pēc savas ierosmes ir no jauna jāveic lietas pilnīga izmeklēšana neatkarīgi no prasītājas izvirzītajiem iebildumiem.

83 Šajā gadījumā ir jākonstatē, ka Vispārējā tiesa, sākot no pārsūdzētā sprieduma 335. punkta, ir īstenojusi efektīvu pārbaudi attiecībā uz naudas soda apmēru, atbildējusi uz dažādiem apelācijas sūdzības iesniedzējas argumentiem un minētā sprieduma 397.–402. punktā ir lēmusi par naudas soda apmēra samazināšanas prasījumiem, tādējādi, pretēji apelācijas sūdzības iesniedzējas apgalvotajam, neaprobežojoties ar šā apmēra tiesiskuma pārbaudi. Šajā ziņā Vispārējā tiesa minētā sprieduma 384. punktā ir it īpaši norādījusi, ka 15 % koeficients, kas ir piemērots saskaņā ar "pārkāpuma smaguma" un "papildsummas" koeficientiem, bija minimums, ņemot vērā attiecīgā pārkāpuma sevišķo smagumu, un pēc tam šā paša sprieduma 397.–401. punktā ir uzskatījusi, ka neviens no prasītāju pirmajā instancē norādītajiem apstākļiem neattaisno naudas soda apmēra samazināšanu.

84 Konkrētāk runājot par pārmestā pārkāpuma smaguma pārbaudi, ir jākonstatē, ka Vispārējā tiesa pārsūdzētā sprieduma 381. punktā it īpaši ir norādījusi uz 2006. gada pamatnostādņu 23. punktu, kurā ir noteikts, ka "horizontālas vienošanās par cenu noteikšanu, tirgus sadali un ražošanas izlaides ierobežošanu, kas parasti ir slepenas, pēc sava rakstura pieder pie vissmagākajiem konkurences ierobežojumiem. Saskaņā ar konkurences politiku par tām jāpiemēro smags sods. Tāpēc, nosakot pārdošanas apjoma daļu par šādiem pārkāpumiem, tai jāatrodas diapazona augšdaļā". Minētā sprieduma 383. punktā Vispārējā tiesa ir izklāstījusi pamatojumu, ko Komisija ir norādījusi apstrīdētā lēmuma 1211. apsvērumā, saskaņā ar kuru cenu horizontāla saskaņošana sava rakstura dēļ ir viens no kaitīgākajiem konkurences ierobežojumiem un pārkāpums ir vienots, turpināts un salikts pārkāpums, kas attiecas uz sešām dalībvalstīm un skar trīs preču apakšgrupas, un tikai tad tā pārsūdzētā sprieduma 384. punktā ir konstatējusi attiecīgā pārkāpuma sevišķi smago raksturu, kas attaisno pārkāpuma smaguma koeficienta piemērošanu 15 % apmērā, un minētā sprieduma 385. punktā ir konstatējusi apelācijas sūdzības iesniedzējas līdzdalību "centrālā uzņēmumu grupā", kura ir īstenojusi konstatēto pārkāpumu.

85 Šādi ņēmusi vērā visus aspektus, kas ir būtiski pārmestā pārkāpuma smaguma novērtēšanai, tā kā cenu horizontālā saskaņošana un apelācijas sūdzības iesniedzējas līdzdalība pārkāpumā turklāt esot pierādīta, un atbildējusi uz apelācijas sūdzības iesniedzējas argumentiem par šo jautājumu, Vispārējā tiesa nav pieļāvusi nekādu kļūdu tiesību piemērošanā un ir izpildījusi savu pienākumu veikt efektīvu apstrīdētā lēmuma pārbaudi tiesā.

86 Runājot par administratīvā procesa pārmērīgā ilguma izvērtēšanu, ir jāatgādina, ka, lai gan tas, ka Komisija ir pārkāpusi saprātīga termiņa ievērošanas principu, var attaisnot tāda lēmuma atcelšanu, kas ir pieņemts uz LESD 101. un 102. panta pamata notiekošā administratīvajā procesā, ciktāl ar to vienlaikus ir pārkāptas arī attiecīgā uzņēmuma tiesības uz aizstāvību, šāda saprātīga termiņa ievērošanas principa pārkāpuma sekas – ja tas tiek pierādīts – nevar būt uzliktā naudas soda apmēra samazināšana (it īpaši skat. spriedumus, 2016. gada 9. jūnijs, *CEPSA*/Komisija, C-608/13 P, EU:C:2016:414, 61. punkts, un 2016. gada 9. jūnijs, *PROAS*/Komisija, C-616/13 P, EU:C:2016:415, 74. punkts, kā arī tajā minētā judikatūra). Šajā lietā, kā tas izriet no šā sprieduma 69. punkta, nav strīda par to, ka ar savu argumentu par to, ka Vispārējā tiesa nav pareizi novērtējusi pārmērīgo administratīvā procesa ilgumu, apelācijas sūdzības iesniedzēja vēlas tikai panākt tai uzliktā naudas soda apmēra samazināšanu.

87 Tādējādi, neaplūkojot tā pamatotību, šis arguments ir jānoraida kā neefektīvs.

88 Visbeidzot, runājot par uzliktā naudas soda apmēra samērīgumu, apelācijas sūdzības iesniedzēja neizvirza nevienu argumentu, kas varētu pierādīt, ka piemērotās sankcijas apmērs ir neatbilstošs vai pārmērīgs. Šajā ziņā ir jānoraida arguments, ka naudas sods EUR 2,94 miljonu apmērā esot nesamērīgs salīdzinājumā ar apgrozījumu EUR 5,2 miljonu apmērā, uz kuru attiecas aizliegtā vienošanās. Proti, nav strīda par to, ka šajā lietā *Villeroy & Boch* un tās meitasuzņēmumiem uzliktā naudas soda apmērs ir ticis samazināts tādējādi, lai nepārsniegtu 10 % no to apgrozījuma iepriekšējā finanšu gadā atbilstoši Regulas Nr. 1/2003 23. panta 2. punktam. Šī robežvērtība jau nodrošina, ka šā naudas soda apmērs nav nesamērīgs salīdzinājumā ar uzņēmuma lielumu, kas tiek noteikts, izmantojot tā kopējo apgrozījumu (šajā ziņā skat. spriedumu, 2005. gada 28. jūnijs, *Dansk Rørindustri* u.c./Komisija, C-189/02 P, C-202/02 P, no C-205/02 P līdz C-208/02 P un C-213/02 P, EU:C:2005:408, 280.–282. punkts).

89 Līdz ar to trešais un ceturtais pamats ir jānoraida kā daļēji neefektīvi un daļēji nepamatoti.

90 Tā kā neviens no apelācijas sūdzības iesniedzējas izvirzītajiem pamatiem nav apmierināms, apelācijas sūdzība ir jānoraida pilnībā.

Par tiesāšanās izdevumiem

91 Saskaņā ar Tiesas Reglamenta 184. panta 2. punktu, ja apelācijas sūdzība nav pamatota, Tiesa lemj par tiesāšanās izdevumiem. Atbilstoši tā paša reglamenta 138. panta 1. punktam, kas piemērojams apelācijas tiesvedībā, pamatojoties uz Reglamenta 184. panta 1. punktu, lietas dalībniekam, kuram spriedums ir nelabvēlīgs, piespriež atlīdzināt tiesāšanās izdevumus, ja to ir prasījis lietas dalībnieks, kuram spriedums ir labvēlīgs. Tā kā Komisija ir prasījusi piespriest apelācijas sūdzības iesniedzējai atlīdzināt tiesāšanās izdevumus un tā kā tai spriedums ir nelabvēlīgs, tai jāpiespriež atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (pirmā palāta) nospriež:

1) apelācijas sūdzību noraidīt;

***2) Villeroy & Boch Belgium SA* atlīdzina tiesāšanās izdevumus.**

[Paraksti]